

עריכת ברית מילה
לתינוקות ומבוגרים
בחדרי ניתוח
בארץ ובעולם

עלון ברית אבות פרפראות וסיפורים לברית מילה לפי סדר הפרשיות פרשת נח

תשפ"ג

מפעולות הארגון

בדיקת צהבת לתינוקות בבית
במכשיר זהה לבית החולים

עריכת ברית מילה לתינוקות.
ומבוגרים בחדרי ניתוח
בישראל ובמדינת חבר העמים

ניתן להשיג את הספרים
"סדר ליל הברית"
"פניני הברית"
"תפילות ומנהגים לברית"

משרד "ברית אבות"
רחוב דברי חיים 6 ביתר עילית
טלפון: 025022814

מהספר פניני הברית

גשם ביום הברית

בשבוע זה חל יום ז' בחשוון שאז מתחילים לומר ותן טל ומטר לברכה בארץ ישראל, בהקשר לזה נביא את מה שכתוב בספר דברי ישראל על התורה, פעם אחד כשנסע רבינו האדמו"ר ר' ישראל ממאדזיץ צ"ל על מצות ברית מילה והיה הגשם שוטף, אמר בדרך צחות, אם בחקתי תלכו. חק זה מילה, ונתתי גשמיכם. וכשהולכים לברית יורד גשם.

ומסופר על הסבא קדישא מטאלנא זי"ע שפעם היה בברית בין פסח לעצרת והיה גשם חזק, ואמרו שמובא שגדול יום הגשמים וביחד עם הברית, והוסיף בלחישה והתפלל, אני מאמין באמונה שלימה כנאמר שאליהו הנביא מלאך הברית מגיע לכל ברית ובודאי נמצא כאן, מבקש אני ממנו כל הזכויות וכל מה ששייך לא עבורי אלא עבור נכדתי החולה מרת חוה ברכה בת גמב"ל שתקבל היא כל הטוב ששייך לקבל בברית זה ביחד עם גדול יום הגשמים.

יהי רצון שבזכות הנאמר גדול יום הגשמים וזכות הבריתות שזוכים לעשות ליהודים תינוקות ומבוגרים, נזכה לשפע ברכה והצלחה ובברכת חורף בריא והצלחה בכל העניינים.

המוהל הרב אהרן יוסף קרמר

והקמותי את בריתי אתך. (ו יח) היה צריך הקמת ברית על הפירות שלא ירקבו, ושלא יהרגוהו רשעים שבדור, לשון רש"י. ויש לו סמך מן המקרא מדקאמר, והקמותי את בריתי אתך ובאת אל התיבה. שמע מינה שברית זה הוא שיוכל לבוא אל התיבה מבלי מונע, ורקיבת התבואה למד ממה שנאמר, אתך. וכי אתו לבד הקים הברית והלא גם עם אשתו ובניו הקים הברית, אלא רמז לברית מילה שכבר אתך, וזה מדה כנגד מדה קצת, כי הסרת הערלה היינו הסרת מותרות הדמים הגורמים עיפוש, וכן ריקוב התבואה בא מחמת הפסולת המביא עיפוש וריקוב. ועוד שהערלה נקראת חרפה, שנאמר (בראשית לד) כי חרפה וגוי לתת את אחותיננו לאיש אשר לו ערלה. והרעב נקרא גם כן חרפה, שנאמר (יחזקאל לו) ולא תקחו עוד חרפת רעב בגוים. ובהסרת חרפת הערלה יוסר חרפת הרעב, ודבר זה למידין מיוסף, כשאמרו לו המצריים אספנו תבואה והרקיבה צוה להם יוסף שימולו והסכים פרעה על ידו: (כלי יקר)

איש צדיק תמים. (ו ט) זה אחד משבעה מהולים שנולדו בעולם, אדם הראשון נברא מהול, ושת בנו נולד מהול, דכתיב (שם ה) ויולד בדמותו כצלמו. נח נולד מהול, דכתיב תמים היה בדורותיו. יעקב נולד מהול, דכתיב (שם כה) ויעקב איש תם. ויוסף נולד מהול, דכתיב (שם לו) אלה תולדות יעקב יוסף. שהיה דומה לאביו, משה נולד מהול, שנאמר (שמות ב) ותרא אותו כי טוב הוא. ואיוב נולד מהול, דכתיב (איוב א) איש תם וישר: (תנחומא אבות דרבי נתן)

בזוהר הקדוש (ח"ג קסו.) נח גזיר הוה ותמים, פריעה לא הוה ביה ובגין דלא הוה ביה פריעה מה כתיב, את האלקים. ולא אחר האלקים, לקמא לא הוה בגין דהוה גזיר, לאחורא לא הוה בגין דלא אתפרע, איך הוה את האלקים סמיך ליה ולא יכיל לאסתכלא ביה דלאו כשר כל כך, ועל זה יתפרש מאי דקא מספקא ליה להרב כסא רחמים... והקשה והלא ממה שכתוב בעבודה זרה (ו.) נראה שלא נולד מהול והעלה דפליגי עיין דבריו, ולעניות דעתי נראה דמר אמר חדא ומר אמר חדא ולא פליגי, דהאמת הוא שנולד מהול ולא פרע אם כן לאבות דרבי נתן מני ליה בין הני שנולדו מהולים אבל הש"ס בעבודה זרה הנזכר לא חשב ליה כמהול הואיל שלא עשה פריעה וקיימא לן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל: (זכר דוד)

עשה פריעה וקיימא לן מל ולא פרע את המילה כאילו לא מל: (זכר דוד)

תמים. מאן דנטר ברית אתקרי איש תמים, ותמן בראשית. ברית אש, דנטיר ליה מאשא דגיהנס, אבל מאן דאתעסק באורייתא ונטיר לה אתקרי אדם בדיוקנא דההוא דלעילא, הדא הוא דכתיב (ישעיה מד) כתפארת אדם לשבת בית. תא חזי, כל מאן דנטיר אות ברית, דיוקניה רשים בשכינתא וצדיק, ומאן דאשתדל באורייתא דיוקניה רשים בעמודא דאמצעיתא: (תיקוני זוהר יח):

צדיק תמים. תמים בלשון המקרא הוא כמו גמור בלשון הגמרא, ולכן לא נקרא צדיק תמים רק מי שאין צריך סעד לתומכו, לכך נאמר לאברהם קודם המילה (בראשית יז) התהלך לפני והיה תמים. כי אברהם זכה לאותה מדריגה שלא היה צריך סעד לתומכו אחר המילה, אבל קודם המילה היה צריך סעד לתומכו, לכך נאמר (נחמיה ט) וזכרות עמו הברית. ודרשו רז"ל (ב"ר פמ"ט) שאחז הקדוש ברוך הוא ידיו עמו, וכמו שאבאר בפרשת המילה על המדרש שהיו ידיו מרתתין, עיין שם. ולכך נאמר אז (בראשית יז) והיה תמים. כי עד עתה שהיה צריך סעד לתומכו, לא נקרא תמים כנ"ל: (ישמח משה)

איש צדיק תמים היה בדורותיו. שלשת התוארים של נח, איש צדיק. תמים היה בדורותיו. את האלקים התהלך נח. תמים הוא בגוף, וכענין שנאמר לאברהם בפרשת מילה התהלך לפני והיה תמים. ובמדרש (פ' מ"ו) שהערלה היא פסולת ומום הגוף, ובמילת הערלה נעשה הגוף תמים, אם כן נח שנשתבח שהיה תמים הוא תיקון הגוף, ועל כן דרשו מזה שנולד מהול, ובש"ס (ע"ז ו.) שלא היה טריפה, היינו שהגוף היה שלם, צדיק. הוא בנפש, שצדיק היפוך הרשע, וכמ"ש (משלי כא) נפש רשע אותה רע. על כן להיפוך הצדיק הוא שלימות הנפש, וכן כתיב (שם ז) לא ירעיב ה' נפש צדיק. את האלקים התהלך נח. הוא בשכל, ונראה שעל כן הזכיר שמו בפסוק ראשון שלש פעמים, לרמז זה שזכה לתקן את שלושה אלה, ולפי האמור תובן קריאת שמו נח לאמר זה ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידיו מן האדמה אשר אררה ה'. שמאחר שהוא תיקן את החטא, ראוי שהוא ינחמנו וגו', דבלאו הכי מה טעם שזה ינחמנו, ולמה הוא ולא אחר, אלא ודאי שנביא היה וקרא את שם בניו לפי מה שראה שהוא יתקן את החטא: (שם משמואל פרשת נח)

את האלהים התהלך נח. איתא במדרש בנח כתיב את האלקים התהלך נח. משל לאוהבו של מלך שנשקע בטיט עבה א"ל המלך וכו', ובאברהם כתיב התהלך לפני. משל לאוהבו של מלך שהאיר לו מן החלון במקומות האפילות ואמר לו האיר לפני וכו' ע"ש, לבאר הענין כמו שאמרו ז"ל נח היה צריך סעד וכו'. והנה נח נולד מהול, לכן כתיב מקודם צדיק תמים. אחר כך את האלקים התהלך. שעל ידי התמימות זכה להלוך לפני ה', ובאברהם כתיב מקודם, לך לך התהלך לפני, ואחר כך ניתן לו המילה, לכן נח לא היה בו כח להציל דורו, ובאברהם אמרו (אבות פ"ה) עד שבא אברהם וקיבל שכר כולם, והענין הוא כמו שמובא במשנה, במאמר אחד היה יכול להבראות ומה תלמוד לומר עשרה מאמרות, להפרע וליתן שכר כו', ועיקר עבודת האדם לתקן אלה העשרה מאמרות עד שיוזכה למאמר אחד שהוא הדביקות באל אחד, והמילה שנקרא ברית הוא התדבקות באחדות, וכדי להציל את נח העלהו הקדוש ברוך הוא בכח המילה להתדבק במאמר אחד ואז נקרא תמים כמו שכתבתי במקום אחר הטעם. ונמצא היה מובדל מן הדור, אבל אברהם בתוך מבואות אלו האפילות בעודו ערל מצא לו חלונות וחרכים להלוך לפניו, ואח"כ ניתן לו המילה ותמימות, ובאמת זה היה בכח מסירות נפש לכן נקרא חסיד המתחסד עם קונו, וזהו החילוק בין את האלקים התהלך. בין התהלכתי לפניו. שהיה כוונתו לשם שמים בלבד לפרסם כבוד שמו בעולם ולא לגרמיה כלום אפילו לתקן נפשו: (שפת אמת)

כי לימים עוד שבעה אנכי ממטיר על הארץ. (ז ד) שהמתין הקדוש ברוך הוא עד עבור ימי אבילותו של מתושלח ע"ש, נמצינו למדים שכל שבעה ימים לחלוחיתו של צדיק קיים בעולם, כי גמר המיתה הוא ביום השביעי אחר שעה על היום שאז פוסקין מלהתאבל עליו שאז כבר נפרד הנפש מהעולם הזה לגמרי וכמו כן בלידתו לא נגמר לידתו עד יום הח' שאז נגמר הלידה על ידי המילה שנעשה אדם שלם: (דרושים ואגדות לחתם סופר)

ותלך התיבה על פני המים. (ז יח) סופי תיבות מילה, לפי שלא היו נימולים אבל נח נולד מהול דכתיב איש תמים: (רבינו אפרים על התורה)

והמים גברו מאד מאד על הארץ. והמים היו הלוך וחסור. (ז יט) כד לא נטרין ישראל ברית מילה, מתגברין אומין דעלמא וכד נטרין ליה אתמר בהון והמים היו הלוך וחסור עד החדש העשירי דא י' דמילה: (תיקוני זוהר כט.)

בעשירי באחד לחודש. (ח ה) כ"ק א"י מרן אדמו"ר זצ"ל מגור אמר שאיתא בסדר הדורות (ב"א מ"ז) בא' בתמוז נימול אברהם, מדכתיב (בראשית יח) כחום היום. והוסיף כ"ק א"י מרן אדמו"ר ז"ל ואמר שיש עוד לרמז מהפסוק (בראשית ח) בעשירי באחד לחדש נראו ראשי ההרים. (עי' ר"ה יא.): (ליקוטי יהודה וירא)

ותשב אליו אל התיבה כי מים. (ח ט) אל התיבה כי מים. ס"ת מילה כי בני ישראל נמשלו ליונה שאינה מכרת אלא בן זוגה והם שומרי הברית: (טהרת יום טוב)

ויאמר אלהים זאת אות הברית אשר אני נותן...את קשתי נתתי בענן...ונראתה הקשת בענן...וראיתיה לזכר ברית עולם. (ט יב-טז) לא פסקו מי המבול אלא בזכות המילה, שנאמר זאת אות הברית. וכתיב ונראתה הקשת בענן וראיתיה לזכר ברית עולם. לזכר כתיב, שהזכיר ברית עולם, רצה לומר ברית עולם, ברית הילד הנימול, וזהו וראיתיה, אראה המילה, וזהו לזכור ברית עולם: (חתן דמים)

והיה בענני ענן על הארץ. (ט יד) שאני חושב להביא איזו פורענות וחושך ואבדון לעולם אז וראיתיה לזכור ברית עולם. כשאני רואה ומסתכל בזכות המילה שנמשלה לקשת יהיו ניצולים מן הפורעניות, וזהו שנאמר כאן וזכרתי את בריתי אשר ביני וביניכם. ונאמר להלן במצות המילה והיה לאות ברית ביני וביניכם. והיינו לפי שהקשת הוא בעצם המילה ועל דרך שנאמר טרף נתן ליראיו יזכור לעולם בריתו. שאפילו בזמן שהקדוש ברוך הוא נותן את יראיו לטרף בין

שיני האומות דהיינו בענני ענן חושך וערפל מכל מקום יזכור לעולם בריתו. כמו שכתוב (ישעיה נד) וברית שלומי לא תמוט אמר מרחם ה': (עוללות אפרים)

והיתה הקשת בענן וראייתה לזכר ברית עולם. (ט טז) וראייתה. אותיות תורה איי, זכות התורה וזכות אברהם יצחק ויעקב, בשביל שנימול אברהם ראשונה לכך בזכותו פסק המבול, וזהו ונראתה הקשת בענן. ג' פעמים קשת בפרשה כנגד ג' אבות ובעבורם נפסק המבול, נראתה קשת ק' דקשת מצויינת כי אברהם היה בן ק' שנה בהולד לו בן ועבד להקדוש ברוך הוא עקב שנה, שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקלי. עקב כמנין בענן, וזהו ונראתה. ונר אתה, כלומר בשביל אברהם שהוא מאיר לעולם שנאמר ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור. נדרש על אברהם, האר במ להאיר בעולם משל למלך שאמר לעבדיו מי שעשה את הפנס הזה יעביר לפני, שנאמר באברהם התהלך לפני. (בראשית רבה) הרי בשביל המילה פסק המבול, וזהו כי מי נח זאת לי. מי נח גימטריא מילה חיה, שמחיה את מקיימה ואין זאת אלא מילה שנאמר זאת בריתי הרי גדולה המילה: (תוספות השלם)

הפיצם ה' על פני. (יא ט) ס"ת מילה, רמז לישראל שעתידין להיות נפוצים על פני כל הארץ: (תוספות השלם)

ויולד את אברם. (יא כו) אמר להם רבי אליעזר לתלמידיו, בני יודעים אתם בשבחו של אברהם, אמרו לו יהי רצון שתודיענו, מיד פתח ואמר (מיכה ז) תתן אמת ליעקב חסד לאברהם. זהו שנאמר ברוח הקודש על ידי דוד מלך ישראל, (תהלים א) והיה כעץ שתול על פלגי מים. כנגד מי אמר דוד מקרא זה, לא אמרו אלא כנגד אברהם אבינו, שכל הדורות שנבראו קודם שנולד אברהם לא היו יודעין שמו של הקדוש ברוך הוא... אבל כיון שנולד אברהם הודיע שמו של הקדוש ברוך הוא והקנה אותן שמים וארץ שנאמר (בראשית יד) ויאמר אברם אל מלך סדום וגו'. באותה שעה נשק הקדוש ברוך הוא את שתי ידיו ואמר, עד עכשיו לא קראני אדם אדון ועליון בעולמי, עכשיו נקראתי אדון ועליון בעולמי שנאמר הרמתי ידי אל ה' אל עליון קנה שמים וארץ. וכיון שנולד אברהם נתברך הקדוש ברוך הוא בפי כל הבריות שנאמר וברוך אל עליון. וכיון שנולד אברהם נתגלגלו רחמיו של הקדוש ברוך הוא, שנאמר (תהלים קג) רחום וחנון וגו'. וכיון שנולד אברהם נהדר הקדוש ברוך הוא בפי כל בריותיו, שנאמר (איכה ג) חסדי ה' כי לא תמנו. כיון שנולד אברהם ועסק במילה נשבע לו הקדוש ברוך הוא שבזכות מילה מציל את ישראל מדינה של גיהנם, שנאמר (זכריה ט) גם את בדם ברינתך שלחתי אסיריך מבור. אין בור אלא גיהנם, שנאמר (ישעיה יד) יורדי אל אבני בור. לכך נאמר והיה כעץ שתול על פלגי מים: (אליהו זוטא)

וימת הרן. (יא כח) כתב החתם סופר, דע כי הרן היה צדיק גדול אלא שלא היה כאברהם ומסר נפשו על מנת שיעשה לו נס ולא נעשה לו נס אבל על כל פנים נשרף על קדושת השי"ת (כרש"י)...מלכה יסכה לוט הרן ר"ת מילה, ואם תצרף עמהם אברהם יהיה ראשי תיבות אלהים, וכתב בהגהות שער יוסף אולי כוון החתם סופר ז"ל למאי דאיתא במס' גיטין (דן נז): כי עליך הורגנו כל היום זו מילה שניתנה בשמיני ופרש"י שם דזימנין דמיית, וזו היתה מדריגתו של הרן שמסר נפשו על מנת שיעשה לו נס, אבל אברהם אבינו עליו השלום שמסר נפשו ממש היה במדריגה יותר גבוה:

ימי הילולא של צדיקים בשבוע הקרוב

הרה"ק ר' נתן דוד משידלובצא בהרה"ק ר' ירחמיאל זי"ע	יום שלישי ז' מרחשון
הרה"ק ר' צבי הירש מטאמשוב בהרה"ק ר' ישראל זיע"א	
הגאון ר' יהודה מאיר שפירא (המהר"ם שפירא) ב"ר יעקב שמשון זצ"ל	
המאור הגדול רבינו אשר (הרא"ש) ב"ר יחיאל זצ"ל	יום חמישי ט' מרחשון
הרה"ק ר' אברהם משה מפשעוורסק ב"ר צבי הירש זי"ע	
הגאון ר' שמעון יהודה שקאפ ב"ר יצחק שמואל זצ"ל	
הגאון ר' דב בעריש ווינדנפלד (הגאון מטשעבין) ב"ר יעקב זצ"ל	יום שישי י' מרחשון
רחל אמנו	
הרה"ק ר' מנחם נחום (מאור עינים) בהרה"ק ר' צבי זי"ע	שבת קודש י"א מרחשון
הרה"ק ר' אברהם (יסוד העבודה) ב"ר יצחק מתתיהו זי"ע	
הגאון ר' נתן צבי פינקל (ראש ישיבת מיר) ב"ר אליהו מאיר זצ"ל	

עובדות וסיפורי צדיקים על ברית מילה ליומא דהילולא הגאון מטשעבין זי"ע

שלום זכר בבית המדרש

הג"ר אלימלך אשכנזי נכנס לבשר לרבינו גאב"ד טשעבין זצוק"ל שנולד לו בן, ושאל היכן כדאי לעשות את השלום זכר אם בבית או בבית המדרש, שכן לפי אחד הטעמים ענין השלום זכר הוא שבאים לנחם את הזכר על הפסד תורתו וזה לכאורה אינו בבית המדרש, ענה רבינו שלגופו של ענין הוא צודק אולם מוטל עליו להזהר על מנוחת היולדת ולכן כדאי שיעשה זאת בבית המדרש: (שר התורה מטשעבין)

לקחת מוהל מומחה

מספר הג"ר יהודה רבינוביץ, אחד מחברי הותיקים למד הלכות מוהלות והתחיל לעסוק במלאכת הקודש, באותה תקופה נולד לי בן והייתי מסופק אם אני צריך לקחתו כמוהל, כנסתי לשאול את רבינו הרב מטשעבין זצ"ל בתמימות את מי אקח כמוהל, והשיב לי שדבר ראשון עלי לחשוב על מומחה, שאלתיו אם כן איך יתווספו מוהלים חדשים, וענה ודאי שצריכים מוהלים חדשים אבל לא על הבן שלך: (שר התורה מטשעבין)

למול תינוק בריא בדוקא

הג"ר יוסף צינווירט ז"ל ספר שבדידיה הוי עובדא שאחד מילדיו היה צהוב לפני המילה וד"ר יעקב לוי שהיה נחשב למומחה אמר שלדעתו ברמה כזו של ציהוב צריך למול בזמן, והוסיף שלדעתו אם לא ימולו נכנסים לגדר עברין שכן יעברו על מצוות עשה של מילה בזמנה, וליתר בטחון יש לקחת כדור מסויים לפני הברית ואחריה, וכשבא הדבר לתלמיד רבינו המוהל רבי נחום ברגמן אמר, אני תלמידו של הרב מטשעבין ואיני יכול למול, ניגש רבי יוסף לרבינו וגם הוא אמר אני לא אפסוק לכם, אמנם ר' נחום הוא תלמידי ועושה כפי דעתי, וסיפר באותו מעמד, שבטשעבין ערך פעם אחד הגבירים הגדולים ברית לבנו ואורחים רבים התאספו לברית וביניהם אורחים שנסעו כל הלילה ברכבת כדי להשתתף בשמחה ורבינו כובד לשמש כסנדק ואחר שכבר לבש את הטלית והכניסו את התינוק הבחין לפתע בעיניו של המוהל שמשוהו לא מוצא חן בעיניו, וכששאלו על כך אמר לו שאתמול היה התינוק בסדר אולם עכשיו משהו לא מוצא חן בעיניו והוא מסופק אם לחשוש לזה והוא גם חושש מהגביר, אמר לו רבינו אני אעשה עבורך את העבודה, נעמד ממקומו ואמר לבחור שהיה עמו בקול געט מיר מיין טילאפ (תביא לי את המעיל) וקם והכריז בקול, הברית נדחה, אחר כך הוסיף ואמר וכי לחינם כותב הרמב"ם אין מלין אלא וולד שאין בו שום חולי שסכנת נפשות דוחה את הכל ואפשר למול אחר זמן ואי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל לעולם, והוסיף ר' יוסף צינווירט שבאותה הזדמנות שאל את רבינו מדוע הוזקק הרמב"ם לטעם זה שאי אפשר להחזיר נפש אחת מישראל הלא הלכה פסוקה היא שכל ספק פיקוח נפש דוחה שבת שזה איסור סקילה וכאן זה רק הפסד מצוה בזמנה, והציע בפני רבינו ביאור, היות ומצוות מילה הא מצוה שכרוך בה מסירות נפש כאמרם כי עליך הורגנו כל היום זו מילה, אם כן יסבור הסובר הלא ממילא הבטיח הקדוש ברוך הוא שירפא אם כן אכניס את הילד בפיקוח נפש לכן מדגיש הרמב"ם שאסור, היינו בקיום המצוה כהלכתה יש הבטחה שהקדוש ברוך הוא מרפא, אולם מה שאדם לא מצווה זה ככל איסור להכנס למצב פיקוח נפש, כששמע זאת רבינו הגיב וואיל איך האב אויך גילערנט אזוי פשט (יפה מאד כך גם אני הבנתי): (שר התורה מטשעבין)

היו שותפים במצוות המילה
ליהודים "מבוגרים" עולי חבר העמים
שהברייתות נעשים בחדרי ניתוח,
עלות כל ברית 3600 שקלים לשלם לחדר הניתוח
ובזכות זה תראו נחת מכל יוצאי חלציקם, אמן.

לעילוי נשמת ר' יעקב צבי ב"ר יצחק מאניס ז"ל הולצמן

ברית אבות: רחוב דברי חיים 6 ת.ד. 3044 ביתר עילית טלפון: 025022814

ניתן לתרום בנדירים פלוס על שם ברית אבות